

Ureditev območja "Jurjevanske Drage" v Črnomlju IDEJNA ZASNOVA

Št. Projekta: Ur 05 20, November 2020

Ureditev območja “Jurjevanjske Drage” v Črnomlju IDEJNA ZASNOVA

Območje obravnave obsega površino med Kolodvorsko ulico in Semiško cesto. V Jurjevanjski dragi se že več kot pol stoletja odvija folklorni festival Jurjevanje ter občasno tudi druge prireditve in dogodki. Ker je prostor urejen prej stihijsko kot za resnejšo uporabo, so bile že s študentsko delavnico leta 2016 preverjene različne možnosti ureditve območja. Zaradi bojzani pred slabim vremenom, ki bi pokvarilo prireditve, si organizatorji prireditev večinoma omislijo postavitve prizorišč s šotori, kar pa popolnoma spremeni podobo prireditvenega kot tudi širšega prostora. Da bi končna ureditev dobila tudi na pomenu in večji uporabnosti ter, da je atraktivna tudi za druge potrebe naj nova podoba območja pritegne tako obiskovalce prireditev kot tudi nove uporabnike prostora, torej dogajanje večkrat na leto in ne samo v času Jurjevanja ali srečanja Domicilnih enot. V preteklosti so se na tem mestu odvijale prireditve kot je Martinovanje, organizirano je bilo drsališče, del Oratorija, ipd. Skupno vsem organizatorjem je bilo eno – potreba po nadkritih prostorih ter ureditve zatravljenega dela območja na način, ki onemogoča nastanek blata in zastajanja vode ob deževju.

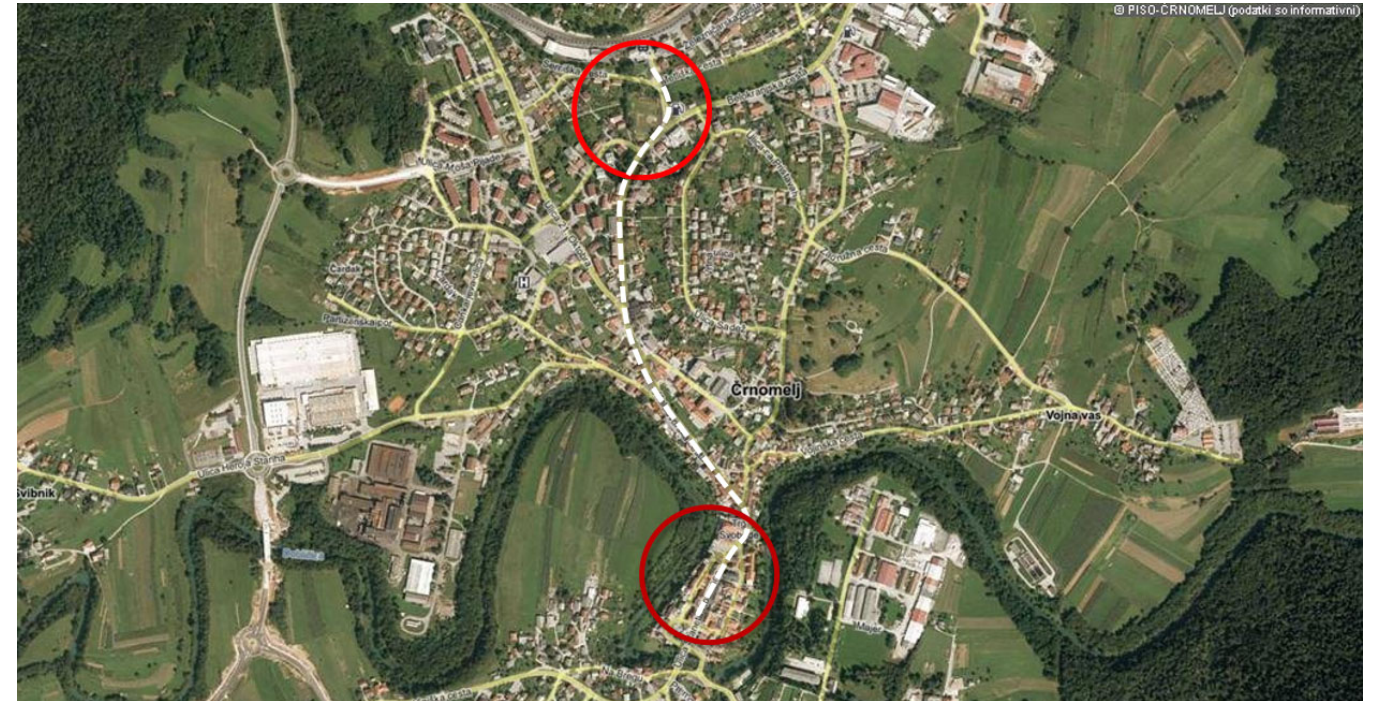

Ortofoto območja urejanja (vir: PISO)

Potenciali in obravnava problematike Jurjevanjske drage

Lokacija Jurjevanjske drage je pomembna razvojna točka v urbanizmu celotnega mesta, saj opredeli razvojno os sever-jug na njeni skrajni točki, ki je vezana na prometno vozlišče (železnica, cesta, avtobusna postaja) oz. pristop v mesto s severa. Na tem mestu je kot pandan staremu mestnemu jedru možno razvijati prireditveni in parkovno-urbani prostor kot nov potencial »mestnega prostora za vse generacije«.

Namen idejne zasnove je kritična presoja obstoječega stanja ter pridobitev novih idej in rešitev tako z vidika krajinske ureditve (zunanje ureditve) celote kot tudi novih vsebin in posameznih arhitekturnih rešitev (funkcija, konstrukcija, prostor) na podrobnejšem merilu. Obravnava je obsegala analizo obstoječega prostora, ki že funkcionira kot prireditveni prostor, navezav na okoliški prostor in javne površine ter predvsem iskanje variantnih rešitev ureditve prilagodljivega prireditvenega prostora tako v času prireditev kot v času brez prireditev, ko naj prostor funkcionira kot odprta ali delno pokrita, javna, urbana, parkovna površina. To pomeni: poiskati najustreznejšo varianto razporeditve nujne infrastrukture in prireditvenih objektov ter tudi novo urbanistično ureditev območja z neposredno okolico.

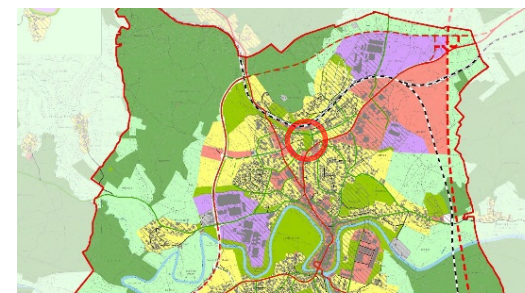

Jurjevanjska draga v širšem kontekstu in s prikazom razvojne osi v smeri sever-jug (vir: PISO)

V krajinski sliki območja je bilo izhodišče, da se izkorišča dano topografijo in preveri možnost oblikovanja amfiteatralne zasnove prireditvenega prostora vezanega na brežino Kolodvorske ceste na vzhodni strani.

Prostorska izhodišča

Izhajamo iz prostorske zasnove (OPN) severnega območja Črnomlja, iz prometne ureditve oz. mreže prometnih ureditev v povezavi z vsemi javnimi odprtimi površinami ter iz specifik in potreb mesta Črnomelj glede prirejanja različnih kulturnih in razvedrilnih programov in vsebin s poudarkom na največji prireditvi: Jurjevanje v Beli Krajini, ki ga obišče okrog 3.000 ljudi iz bližnje in širše okolice.

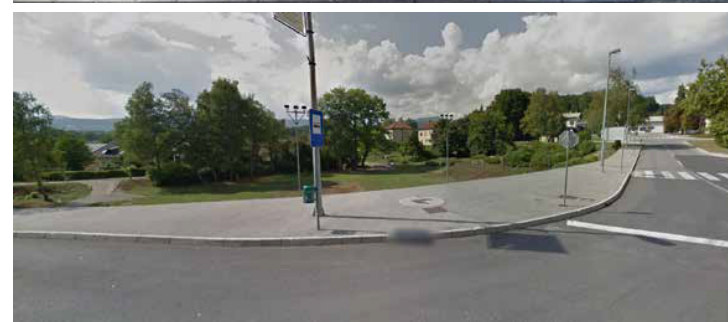
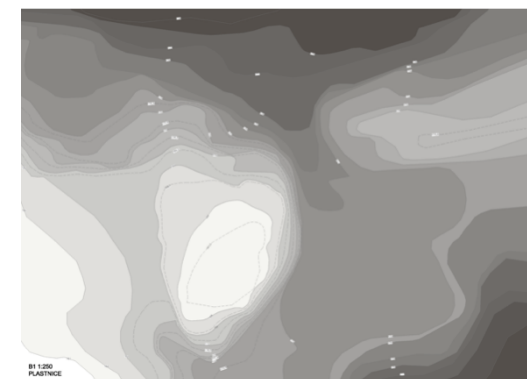
Izsek iz prostorskega načrta Občine Črnomelj

Prometna dostopnost Jurjevanjske Drage je zagotovljena predvsem z zahodne strani, medtem ko se dostop z južne strani uporablja samo izjemoma tako, da le-ta ostaja v funkciji dostopa do zasebnih parcel na zahodu območja.

ter za peš dostop na južni del Jurjevanjske Drage. Drevesa, ki Jurjevanjsko drago ustrezno »zapirajo« proti zahodu se ohranjajo v čimvečjem obsegu in se jim tudi doda nove zasaditve, zahodni rob parcele pa se zameji z gosto živo mejo višine vsaj 1,8m kateri se na notranji strani še doda različne ustrezne grmovnice.

Analiza obstoječega prostora (fotodokumentacija obstoječega stanja, topografija in višine)

IDEJNA ZASNOVA – PREDLOG REŠITEV

Želja investitorja je po posameznih fazah urediti območje Jurjevanjske drage v prireditveni večnamenski prostor, ki bi skozi vse leto Črnomaljcem in drugim obiskovalcem nudil urejen prostor za kvalitetno preživljanje prostega časa ob spremljanju raznih prireditev, dogodkov in bi bil namenjen tudi drugim prireditvam. Predvsem pa bi z urbanimi parkovnimi ureditvami omogočili kvalitetno preživljanje prostega časa tudi izven prireditev in dogodkov ter dvignili kvaliteto bivanja v mestu.

Posamezne faze se v zasnovi opredeljene na sledeč način:

1. Faza (ureditev parterja, prostora za montažni oder, gostinskega paviljona, sanitarij, otroškega igrišča in vadbe na prostem ter sanitarne enote in tribun ter dostopi) – obsega samo območje na parcelah št. 617/3 in 1137/1 (južna polovica):

- Ureditev »parterja« in sicer tako, da se odstrani zgornje sloje osrednje večinoma ravne površine Jurjevanjske Drage, izvedba nasipov in drenažnih plasti tako, da se omogoči odtekanje in odcejanje padavinskih voda iz prireditvenega prostora v ponikanje ter obenem zagotovi večja prireditvena površina na enotni koti. Predvideno nasipavanje v povprečni debelini 80cm.
- Predpriprava in izvedba vse podzemne infrastrukture na območju zemeljskih del 1. faze.
- Izvedba temeljnih struktur (temeljna plošča na območju bodočega odrskega objekta in temelji bodoče konstrukcije nadkritja zunanjih površin.
- Izvedba tribun (osrednji del v brušenem betonu, ostalo z opornimi zidovi in zatravljena) s stopnišči in nasipavanjem območja do 150cm (vertikala dimenzija na obstoječi poševnini).
- Izvedba gostinskega paviljona s teraso (nezahtevni objekt).
- Izvedba otroškega igrišča (ca.
- Izvedba elementov za vadbo na prostem (že v izvajanju)
- Izvedba sanitarnih enot (štiri enote s po dvema kabinama za ženske ter eno kabino in dvema pisoarjema za moške)
- Zasaditev vse predvidene vegetacije (nova drevesa, živa meja na zahodni strani, grmovnice ob robovih območja, nov drevored ob Kolodvorski cesti) (zajeto v postavki a.)
- Ograje na zahodni strani območja (živa meja + lesena ograja višine 180cm).

2. Faza (postavitev odrskega objekta, ureditev območja na severni strani s postavitvijo forma vive, dodatne ureditve ob Kolodvorski cesti) – obsega območje na parc. št. 617/1, 617/4 in 1194/20:

- Ureditev dostopne ceste s parkirišči in tlakovanim delom na zahodni strani (ca. 200€/m²)
- Postavitev odrskega objekta z zaodrjem, sanitarijami in odrom (fiksni del + pomični del)
- Postavitev konstrukcije za nadkritje s tremi betonskimi oporniki ob Kolodvorski cesti
- Montaža nadkritja (platnena oz. PVC zložljiva streha po sistemu DUOL ali podobno) (ca. 400€/m²)
- Osvetlitev prizorišča v celoti (vezano na konstrukcije in objekt)
- Predpriprava in izvedba vse podzemne infrastrukture na območju zemeljskih del 2. faze.
- Postavitev dvignjene lesene platforme ter montaža lesenih kipov (forma viva) na zaledje platforme
- Postavitev polkrožnih klopi iz belega betona na severnem delu
- Izvedba poti in stopnišč v terenu na severnem delu območja

OBMOČJE UREDITVE V PRVI FAZI (parc.št. 617/3)

Tehnični opis posameznih sklopov

1. Izkopi in posegi v teren

Posegi v teren obsegajo izravnavo terena na osrednjem delu, preoblikovanje konfiguracije severno od zdaj izravnane dela ter preoblikovanje brežine ob Kolodvorski cesti tako, da se naravni naklon za tribune približa odru (dodatni nasip) in zagotovi v ozadju več prostora na nivoju ceste. Delno se posega tudi v območje na SZ delu Drage.

2. Drenaža osrednjega prireditvenega prostora:

Drnaža se izvede po principu več drenirnih plasti, ustrezno zemljino s travno rušo ter z dodatnimi sistemi podzemnega odvodnjavanja/dreniranja padavinskih voda, tako, da le-te ne zastajajo na zatravljeni površini. Odtekanje padavinskih voda se izvede v ponikanje (vkolikor teren to dopušča) ali v javno meteorološko kanalizacijo. Obremenjene zatravljene površine se torej izvede z nasutjem 20cm debele plasti sestavljene iz mešanice 60% drobljenec, 40% rodovitna prst ter 3cm debele plasti rodovitne prsti (boljša drenaža ter obenem primerno za večjo obremenjenost), prek celotnega območja se izvede še plitvo drenažo z drenažnimi jarki in drenažnimi cevmi, ki so speljane v ponikovalnico ali vezane na meteorološko omrežje,

3. Tribune

Izvedene v belem betonu. Vertikalno se izvede 50cm debele oporne zidce višine 40cm na terenu (peta sega vsaj 60cm v teren). Predlagamo, da se zatravljene dele tribun med zidci izvede z nasutjem 20cm debele plasti sestavljene iz mešanice 60% drobljenec, 40% rodovitna prst ter 3cm debele plasti rodovitne prsti (boljša drenaža ter obenem primerno za večjo obremenjenost), za zidovi pa se uredi primerno drenažo z drenažnim nasutjem in drenažnimi cevmi. Osrednji del je polno tlakovan, v belem betonu. Za udobnejše sedenje se na sedalno površino po vsej dolžini osrednjega dela tribun doda lesene belobarvane ali oljene deske deb. 3-4cm.

4. Tlakovanje

Tlakovanje osrednjega dela prireditvenega prostora pred odrom se izvede v brušenem belem betonu, ki je osnovno gradivo (v kvaliteti vidnega betona) tudi za tribune in kasneje za odrski objekt ter opornike za nadkritje. Tlakovanje za odrskim objektom je predvideno v ploščah večjega formata v temnem pranem betonu. Tlakovanje na območju igral in orodij za vadbo je iz lesenih sekancev. Na dovozni cesti je predviden asfalt, parkirišča so tlakovana z granitnimi kockami. Stopnice po terenu se izvede v belih betonskih ploščah oz. »L« profilih, položenih v teren.

5. Odrski objekt (manj zahtevni objekt)

Grajen je kot armiranobetonska konstrukcija, ki je obenem tudi podpora za nadkritje. Obsega sanitarije in predpripravo za nastopajoče, manjši skladiščni prostor, fiksni del pokritega odra in pomični oder, ki se razstavi v manjše kose in zloži v prostor pod glavnim odrom. Prostori so v delu armiranobetonske konstrukcije izolirani na notranji strani, tako, da ostaja na zunaj vidna struktura belega betona, drugje je izolacija na zunanji strani in prekrita z leseno oblogo. Streha je ravna po sistemu Sika ali podobno. Stavbno pohištvo je kovinsko ali leseno. Oder (fiksni) je v črnem betonu, pri čemer je pomični (zložljivi) del odra lesen na kovinski podkonstrukciji.

6. Podkonstrukcija in nadkritje osrednjega dela zunanjega prizorišča (manj zahtevni objekt)

Podkonstrukcija je na vzhodni strani oblikovana kot serija treh betonskih opornikov iz katerih se napelje nosilno kablovje nadstrešnice na odrski objekt. Ker gre nadstrešenje v dolžini ca. 45m in širine 18m, je za večjo racionalnost izvedbe predvideno med glavnima podporama še dvoje ali več kovinskih podpor (stebrov) s prečno povezavo, sidranih v AB točkovne temelje s poševnimi zategami. Nadkritje je izvedeno po sistemu PVC ali podobnih platnenih oz. tekstilnih ponjav (npr. sistem DUOL), ki so na vodilih z možnostjo motornega zlaganja v zimskem času (sneg) in ob drugih večjih obremenitvah (veter nad 20m/s).

7. Gostinski paviljon (nezahtevni ali manj zahtevni objekt)

Izveden je na AB temeljni plošči kot preprosta lesena konstrukcija z ravno streho in leseno deščično finalno oblogo dimenzij do 50 m². Pred objektom je predvidena lesena terasa na terenu. Streha je ravna po sistemu Sika ali podobno. Paviljon je priključen na električno, vodovod in kanalizacijo. Lahko obratuje skozi vse leto neodvisno od prireditev.

8. Sanitarna enota (enostavni objekt) – 4 enote

Izvedena je kot preprosta lesena konstrukcija z leseno deščično finalno oblogo na zunanji strani in keramično oblogo na OSB ploščah v notranjosti. Streha je ravna po sistemu Sika ali podobno. Enote so priključene na električno, vodovod in kanalizacijo. Lahko obratujejo skozi vse leto neodvisno od prireditev.

9. Lesena platforma »Forma viva« (2. faza)

Izvedena je kot lesena obloga na kovinski podkonstrukciji sidrani v betonske točkovne temelje. Višina od terena na najvišjem delu ne presega 50cm. Lesena obloga sestavljajo morali viš. 10cm in debeline 5cm, z 1cm vmesnim razmiku. Na zadnjem delu platforme so postavljene lesene skulpture. Platforma v času prireditev predstavlja dodatno razgledno ploščad na prizorišče oz. dvignjen nivo za gledalce. Okvirna dimenzija platforme je 25m x 4m.

10. Polkrožne betonske klopi – 9 enot (2. faza)

Izvedene so kot večji armiranobetonski elementi (bel brušen beton) v debelini 20cm postavljeni na vzdolžni podporni zidec v osi elementa. Višina na najvišjem delu ne presega 50cm. Dolžina elementa so med 7m in 10m pri prečni širini od 1,2m do 1,8m. Predstavljajo sedišča/ležišča ali podstavke za različne družbeno-kulturne namene (razstave na prostem, druženje, srečanja, sejme...). Ob tem zasaditev več dreves (gruče brez) in mogoče tudi grmovnic – bolj zanimiv prostor ter senca; pred klopi ureditev utrjene površine (z rešetkami utrjena trata, drobljenec, plošče v trati) in s tem preprečitev nastanka blatnih površin ter ureditev utrjenega dostopa do klopi.

11. Osvetlitev prizorišča (2. faza)

Osvetlitev v območju je v končni fazi predvidena na odrskem objektu in na opornikih za nadstrešnico. Posebej so osvetljeni otroško igrišče in območje vadbe na prostem (kandelaber). Prostor ob gostinskem paviljonu ter sanitarne enote so osvetljeni iz objektov samih. Lesena platforma in betonske klopi so osvetljeni s spodnje strani, da svetloba le označi elemente in ne moti pomembnejših poudarkov v prostoru. Prostori se ob večjih prireditvah po potrebi dodatno osvetlijo predvsem z odrskega objekta.

12. Infrastruktura (elektrika, vodovod, fekalna in meteorna kanalizacija, odrske instalacije, javna razsvetljava) Infrastrukturni vodi in drugi pripadajoči elementi bodo podrobneje obdelani v izvedbeni dokumentaciji.

13. Ograje

Ograje so predvidene predvsem na zahodni strani (proti stanovanjskim hišam) z funkcijo varovalne ali omejitvene ograje v primeru prireditev, ki to zahtevajo in se jih uskladi z ustreznimi elaborati (varnost, promet, hrup ipd.). Predvidene so kot lesene ograje na kovinski podkonstrukciji sidrani v AB temelje, z lesenim polnilom in višine do 180cm. Skupne dolžine ca. 50m.

14. Zasaditve in krajinska ureditev (dodatno oz. izven opisa v gornjih postavkah)

Rob območja na SZ, Z in JZ strani se dodatno zasaди z grmovno vegetacijo (zastor proti obstoječi stan. pozidavi).

Otroško igrišče ima posebna priporočila:

- vsa igrala imajo varnostno območje na katerem mora biti, glede na lastnosti igrala, primerna varnostna podloga (prodec, pesek, trava, lubje...),
- priporočljivo je, da je igrišče zasajeno tako, da je primerno senčeno - predlagamo več dreves, ki bodo omogočila primerno osenčenost),
- zanimiv igralni element so tudi zasaditve - otroci se radi skrivajo med grmovjem, plezajo po drevesih,

- o peskovniki na javnih igriščih so problematični saj pogosto postanejo mačji ali pasji WCji - zato je nujno predvideti pokrivalo, s katerim se ga ob neuporabi prekrije oziroma tako senčilo, ki lahko deluje tudi kot zaščitno pokrivalo, okoli peskovnikov lahko predvidimo tlakovano (les, beton) teraso, ki omogoča, da na njej otroci ustvarjajo potičke... oziroma sedijo,
- o zaradi bližine ceste, bi predlagali dodatno grmovno zasaditev (mogoče z mrežo) proti cesti, ki bi zmanjšala možnost, da otroci zaidejo na cesto,
- o do toboganov se uredi utrjen dostop (leseni čoki, stopnice, lesena klančina z vrvjo...) saj travo na brežini otroci hitro shodijo.

Drevored ob Kolodvorski - ker so že zasajene breze in gre za prostor z izrazitim značajem, predlagamo, da se na območju zasadi brezov drevored in s tem poudari samo naravo prostora, čahko tud kostanj, javor, ali robinije. Ob ograji na zahodni strani se zasadi gabrova živa meja višine 180cm.

Ohranitev obstoječe vegetacije - potrebno je upoštevati določila standarda SIST DIN 18920: 2019:

Najpomembnejša določila iz standarda SIST DIN 18920:2019:

Obstoječa drevesa, ki se jih ohrani, je treba zaščititi v skladu z SIST DIN 18920: 2019. Za njihovo zaščito poskrbi in je zanjo odgovoren izvajalec gradbenih del.

Drevje je potrebno zaščititi pred mehanskimi poškodbami (udarnine, odrgnine debla, korenin in poškodbe krošnje) z 2,00m visoko trdno ograjo, ki mora objeti celotno območje korenin (od roba krošnje odmaknjena 1,50m oziroma 5,00m pri drevesih s stebrasto krošnjo). Če zaradi pomanjkanja prostora ni mogoče zaščititi celotnega območja drevesnih korenin, je potrebno zaščititi čim večjo površino.

Deblo je potrebno zaščititi z najmanj 1,80m visoko oblogo iz desk, ki so oblazinjene na strani, obrnjeni proti deblu. Zaščito je potrebno izdelati tako, da se ne poškoduje drevesa. Zaščito se ne sme postaviti neposredno na korenine in korenčnik. Če je potrebno, se najbolj izpostavljene veje potegne navzgor in priveže (mesto priveza je potrebno oviti z mehko oblogo).

Na območju korenin se je potrebno izogniti nasipavanju. V kolikor ne gre drugače, je potrebno najprej ročno ali z odsesavanjem iz površine nad koreninskim sistemom odstraniti ves rastlinski pokrov, listje in ostale organske snovi ter nato nasuti do 20cm zračnega grobozrnatega materiala, na katerega se lahko nanese zaključni rastni sloj v debelini največ 20cm. Rastni sloj se ne sme nanesti bližje kot 1,00m od debla. Pri nasipavanju je potrebno zagotoviti, da je najmanj ena tretjina območja korenin namenjenega prezračevanju.

Na območju razraščanja korenin se je treba izogniti izkopavanju jam in jarkov. Če se le da, je treba vrtati pod koreninskim spletom. Če ni druge tehnične možnosti, se jarek lahko približa drevesu na 4-kratno obseg debla na višini 1m, vendar na največ 2,50m. Izkop mora biti ročen, korenin, debelih nad 2cm, se ne sme na silo pretrgati. Na mestu prereza je treba rano zgladiti. Korenine, debele pod 2cm, je treba tretirati s sredstvom za pospeševanje rasti, korenine nad 2cm pa s sredstvom za celjenje ran. Jarek se zasiplje z zračnim mineralnim substratom, na vrhu pa z dobrim substratom s počasi delujočimi gnojili. V primeru, da pride vseeno do zmanjšanja obsega korenin, je treba krošnje presvetliti v ustreznem razmerju. Delo naj opravi zato usposobljen strokovnjak (arborist).

Na območju korenin ni dovoljeno temeljenje, da se ne uničijo korenine s pomembno statično funkcijo. Možna je postavitev točkovnih temeljev po predhodnem ugotavljanju razraščanja koreninskega spleta. Razmik med posameznimi točkovnimi temelji naj bo najmanj 1,50m, prav tako odmik od debla.

Nad območjem korenin se je potrebno izogniti tlakovanju. Če to ni mogoče, uporabimo izvedbo, ki koreninam najmanj škodi, npr. vodoprepustni tlak, tlak položimo na tanjši nosilni sloj. Površino nad območjem korenin se lahko prekrije največ 30% z vodotesnim tlakom ali 50% z vodoprepustnim tlakom.

V primeru, da se zaradi spremenjenih razmer ne bi mogli izogniti začasnemu obremenjevanju terena pod drevesi (vožnja, parkiranje z delovnimi stroji, odlaganje materiala) je treba poskrbeti, da bo obremenjena čim manjša površina, pritisk na obremenjeno površino pa čim bolj razporejen. Zato je treba površino prekriti s primerno močnim vodoprepustnim geotekstilom, nanj pa nasuti vsaj 20cm plast drenažnega materiala in ga prekriti s trdno oblogo iz desk ali podobnega materiala. Taka obloga je lahko pod drevesom največ eno rastno dobo. Ko se odstrani nasut material, je treba površino ročno zrahljati, pri tem se ne sme raniti korenin.

GRAFIČNE PRILOGE

1. Obstoječe stanje / geodetski načrt /situacija	M 1:500
2. Situacija celote (obstoječe / novo stanje)	M 1:500
3. Situacija celote (novo stanje)	M 1:250
4. Situacijski prerez A-A v osi odrskega objekta	M 1:200
5. Situacijski prerez B-B prečno na odrski objekt	M 1:200
6. Odrski objekt (tloris, prerez in prostorski prikazi)	M 1:100
7. Pomožni objekti (gostinski paviljon, sanitarni blok)	M 1:100
8. Odrski objekt s tribunami (osrednja ureditev)	M 1:200
9. Prostorski prikazi celote	
10. Ocena investicije	

